

Soạn bài: Lai tân (Hồ Chí Minh)

Hướng dẫn Soạn bài: Lai tân (Hồ Chí Minh)

Bố cục: 2 phần

- Phần 1 (3 câu đầu): là 3 câu tự sự nói về hành vi thường thấy ở 3 viên quan ở Lai Tân.

- Phần 2 (câu cuối): là một lời kết luận, một nhận xét, đánh giá của tác giả.

Câu 1: Bộ máy quan lại ở Lai Tân đã được miêu tả trong ba câu thơ đầu:

*"Ban trưởng nhà lao chuyên đánh bạc
Giãi người canh trưởng kiếm ăn quanh
Chong đèn, huyện trưởng làm công việc
Trời đất Lai Tân vẫn thái bình".*

- Tác giả nhằm vào những người đứng đầu ở mỗi cương vị của bộ máy nhà nước:

+ Ban trưởng nhà lao thường xuyên đánh bạc (Đánh bạc làm phạm pháp – Người đánh bạc ở ngoài thì bị bắt vào nhà giam nhưng trưởng ban nhà lao lại đánh bạc nhiều hơn ai hết).

+ Cảnh trưởng tham lam ăn tiền của phạm nhân bị giải.

+ Huyện trưởng chong đèn làm công việc. Nếu theo nghĩa huyện trưởng chăm chỉ làm việc thì cũng ngụ ý mỉa mai bởi lẽ không biết ông làm việc gì mà cấp dưới ăn chơi, ăn chặn quan vẫn không biết. Còn nếu hiểu theo nghĩa chong đèn hút thuốc phiện thì hợp logic phê phán, châm biếm từ câu 1 và câu 2.

- Ở câu 1 và câu 2 tác giả nói thẳng sự việc, để sự việc tự lên tiếng.

Câu 3, thủ pháp châm biếm kín đáo, sâu sắc. Ban trưởng, cảnh trưởng, huyện trưởng, từ bé đến lớn đều không làm đúng. Chức năng người đại diện cho pháp luật. Từ đó cho thấy bộ máy cai trị của chính quyền Tưởng Giới Thạch từ trên xuống dưới đều hết sức thối nát, xấu xa. Quan trên lo hưởng lạc, quan liêu, vô trách nhiệm. Quan dưới tham nhũng, ăn chơi.

Câu 2:

- Tưởng rằng kết bài sẽ là một lời buộc tội gay gắt nhưng câu thơ cuối buông ra lại quá nhẹ nhàng, mát mẻ. Đại loạn thế, thói nát thế mà "*Trời đất Lai Tân vẫn thái bình*".

- "Thái bình" là nhãn tự, là trục hút châm biếm của cả bài thơ. Hoá ra tình trạng ấy là chuyện bình thường, chuyện bản chất của guồng máy cai trị nơi đây. Chỉ một chữ ấy mà xé toang tất cả sự "thái bình" đối trá nhưng thực sự là "đại loạn bên trong".

- Không "đao to búa lớn" mà theo như cách dân gian thường nói là "Mát nước thổi cỏ", lối châm biếm nhẹ nhàng, mát mẻ của HCM đã có tác dụng lật tẩy bản chất của cả bộ máy nhà nước ở Lai Tân. Quả là một đòn đã kích độc đáo và bất ngờ.

Câu 3:

Bài thơ có một cách cấu tứ bất ngờ. Như trên đã nói, ba câu thơ đầu chỉ thuần kể việc. Điểm nút chính là câu thơ thứ tư. Nó làm bật ra toàn bộ tư tưởng của bài. Nó làm bung vỡ tất cả cái ý châm biếm mỉa mai hướng đến sự thói nát đến tận xương tủy của cái xã hội Tưởng Giới Thạch.

Bài thơ cũng in đậm cái bút pháp chấm phá của thơ Đường. Lời thơ ngắn gọn, súc tích. Không cầu kì câu chữ, nhưng có thể nói: chỉ với bốn câu thơ ngắn, nhà thơ đã vẽ nên cái bản chất của cả chế độ xã hội mục nát đến vô cùng. Sức chiến đấu, chất "thép" của bài thơ nhẹ nhàng mà quyết liệt chính là ở đó.